

Nazwa projektu Projekt ustawy o zmianie ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach Ministerstwo wiodące i ministerstwa współpracujące Ministerstwo Klimatu i Środowiska Osoba odpowiedzialna za projekt w randze Ministra, Sekretarza Stanu lub Podsekretarza Stanu Podsekretarz Stanu – Pani Anita Sowińska Kontakt do opiekuna merytorycznego projektu Joanna Darska – zastępca dyrektora, e-mail: joanna.darska@klimat.gov.pl Małgorzata Kajak – naczelnik wydziału, e-mail: malgorzata.kajak@klimat.gov.pl Irena Wójcik - główny specjalista, e-mail: irena.wojcik@klimat.gov.pl	Data sporządzenia 7.10.2026 r. Źródło: Inicjatywa własna Nr w wykazie prac UD252
---	---

OCENA SKUTKÓW REGULACJI

1. Jaki problem jest rozwiązywany?

Projekt ustawy został opracowany w odpowiedzi na postulaty zgłaszane przez jednostki samorządu terytorialnego (JST), mieszkańców i pozostałych interesariuszy, którzy wskazywali na trudności w realizacji obowiązków wynikających z obecnych przepisów. Dodatkowo w obliczu zmian, które zaszły w ostatnim czasie w przepisach Unii Europejskiej oraz mając na uwadze cele określone w Krajowym planie gospodarki odpadami 2028 stanowiącym załącznik do uchwały nr 96 Rady Ministrów z dnia 12 czerwca 2023 r. w sprawie Krajowego planu gospodarki odpadami 2028 (M.P. poz.702), zwanym dalej „KPGO”, zidentyfikowano potrzeby związane z uszczelnieniem systemu gospodarowania odpadami komunalnymi, w tym m.in. związane z koniecznością zapewnienia dodatkowych narzędzi wspierających gminy w egzekwowaniu przestrzegania przepisów ustawy.

Unijne przepisy narzucają na kraje członkowskie osiągnięcie poziomu przygotowania do ponownego użycia i recyklingu wynoszącego minimum 60% do 2030 r., 65% do 2035 r., podczas gdy Polska za rok 2023 osiągnęła poziom 34%. Dotychczasowe, ustawowo określone poziomy przygotowania do ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych są trudne do osiągnięcia w obecnych warunkach organizacyjnych i finansowych gmin. Obecnie, na podstawie art. 90a ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach, prowadzący instalację komunalną jest obowiązany przekazywać informacje o sposobie zagospodarowania odpadów wyłącznie przedsiębiorcy odbierającemu odpady komunalne lub gminie, z którymi ma zawartą umowę. Tak określony zakres obowiązku nie zapewnia gminie dostępu do pełnej informacji o dalszym sposobie zagospodarowania odpadów w sytuacji, gdy odpady są przekazywane pomiędzy kolejnymi posiadaczami i instalacjami, a instalacja, w której następuje ich ostateczne zagospodarowanie, nie ma bezpośredniej umowy z gminą. W efekcie występuje luka informacyjna dotycząca dalszego zagospodarowania części strumienia odpadów komunalnych, co utrudnia gminom weryfikację rzeczywistych efektów zagospodarowania odpadów oraz prawidłowe sporządzanie sprawozdań, w tym danych niezbędnych do realizacji obowiązków sprawozdawczych wobec Komisji Europejskiej. Dodatkowym problemem jest brak wystarczających narzędzi prawnych pozwalających na skuteczne egzekwowanie obowiązku przekazywania informacji przez prowadzących instalacje. Projektowane rozwiązanie rozszerza zatem zakres podmiotowy i przedmiotowy obowiązku przekazywania informacji, tak aby gmina mogła uzyskać informacje o sposobie zagospodarowania odpadów niezależnie od liczby podmiotów uczestniczących w ich dalszym zagospodarowaniu, a także wzmacnia możliwość zapewnienia kompletności tych danych. Jednocześnie ograniczenie częstotliwości przekazywania informacji pozwoli na zmniejszenie obciążeń administracyjnych po stronie podmiotów zobowiązanych.

Zidentyfikowane problemy

- I. Rewizja i usprawnienie systemu opłat za gospodarowanie odpadami komunalnymi
 1. Potrzeba zwiększenia skuteczności selektywnego zbierania odpadów komunalnych.
 2. Konieczność doprecyzowania zasad związanych ze zmianą podmiotu zobowiązanego do ponoszenia opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi.
 3. Potrzeba rozszerzenia możliwości stosowania ulg za kompostowanie bioodpadów u źródła na różne typy nieruchomości.
 4. Potrzeba zapewnienia stabilności i przewidywalności finansowej systemu opłat za gospodarowanie odpadami komunalnymi w przypadku zaskarżania uchwał oraz ograniczenia negatywnych skutków finansowych stwierdzenia nieważności.

5. Potrzeba usprawnienia obsługi administracyjnej zawiadomień o wysokości opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi.

II. Uszczelnienie systemu gospodarowania odpadami

6. Konieczność doprecyzowania zasad postępowania w przypadku nieselektywnego zbierania odpadów.
7. Potrzeba zapewnienia skutecznych narzędzi do weryfikacji poprawności danych zawartych w deklaracjach.
8. Potrzeba doprecyzowania zasad funkcjonowania systemu w odniesieniu do nieruchomości wykorzystywanych sezonowo.

III. Obowiązki sprawozdawcze i ich skutki

9. Konieczność doprecyzowania przepisów dotyczących raportowania.
10. Potrzeba zapewnienia pełności i spójności danych o gospodarowaniu odpadami komunalnymi w całym łańcuchu ich przetwarzania.
11. Konieczność dostosowania zasad nakładania kar za nieterminowe złożenie sprawozdania.
12. Potrzeba uporządkowania systemu sankcji za poziomy składowania odpadów komunalnych.

IV. Usprawnienie i dostępność systemu dla mieszkańców

13. Potrzeba rozszerzenia katalogu usług świadczonych przez PSZOK-i.
14. Potrzeba dostosowania systemu do potrzeb mieszkańców o ograniczonej mobilności oraz obszarów o rozproszonej zabudowie.
15. Potrzeba ograniczenia dostępu dziko występujących zwierząt do zgromadzonych odpadów komunalnych.

2. Rekomendowane rozwiązanie, w tym planowane narzędzia interwencji, i oczekiwany efekt

Rekomendowane rozwiązania stanowią odpowiedź na zidentyfikowane problemy wynikające z dotychczasowego funkcjonowania systemu gospodarowania odpadami komunalnymi. Proponowane zmiany mają na celu zwiększenie skuteczności egzekwowania obowiązków w zakresie selektywnej zbiórki, uszczelnienie systemu opłat oraz dostosowanie przepisów do wymogów unijnych i krajowych strategii gospodarki odpadami. Przewidziane narzędzia interwencji zapewnią gminom skuteczniejsze mechanizmy nadzoru i kontroli, a także stworzą warunki do sprawiedliwego podziału kosztów gospodarki odpadami. Oczekiwanym efektem proponowanych zmian jest wzrost poziomu przygotowania do ponownego użycia i recyklingu oraz poprawa efektywności i transparentności systemu gospodarowania odpadami, przy jednoczesnym zapewnieniu ochrony interesów mieszkańców oraz JST. Nowe przepisy przewidują zmiany w funkcjonowaniu systemu gospodarowania odpadami na poziomie gminnym, w szczególności:

1. W celu zwiększenia skuteczności selektywnego zbierania odpadów komunalnych projekt przewiduje między innymi wprowadzenie mechanizmów o charakterze ekonomicznym, w szczególności umożliwienie radom gmin różnicowania stawek opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi w zależności od frakcji odpadów w odniesieniu do nieruchomości niezamieszkałych. Rozwiązanie to pozwala na lepsze odzwierciedlenie rzeczywistych kosztów zagospodarowania poszczególnych frakcji oraz wprowadza bodźce finansowe sprzyjające poprawie jakości selektywnego zbierania odpadów. Dodatkowo wprowadzono rozwiązania umożliwiające bardziej precyzyjne ustalanie wysokości opłaty poprzez uwzględnienie zmienności odbioru odpadów w czasie, co pozwala na lepsze powiązanie opłaty z faktycznym korzystaniem z usług oraz ogranicza zjawisko nadmiernego lub nieadekwatnego obciążania podmiotów objętych systemem. Oczekiwanym efektem wprowadzenia projektowanych rozwiązań jest poprawa jakości selektywnego zbierania odpadów komunalnych, co bezpośrednio przełoży się na zwiększenie poziomów przygotowania do ponownego użycia i recyklingu. Jednocześnie wprowadzenie mechanizmów ekonomicznych przyczyni się do bardziej efektywnego kosztowo funkcjonowania systemu oraz zwiększenia jego przejrzystości.
2. Doprecyzowanie zasad związanych ze zmianą podmiotu zobowiązanego do ponoszenia opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi zakłada wprowadzenie obowiązku wskazania w deklaracji daty zmiany właściciela nieruchomości, z zachowaniem terminu na złożenie deklaracji do 10 dnia miesiąca następującego po miesiącu, w którym nastąpiła zmiana. Wprowadzone rozwiązanie ma charakter informacyjno-porządkujący, jednak wywołuje istotne skutki w zakresie rozliczeń, umożliwiając jednoznaczne ustalenie momentu ustania obowiązku ponoszenia opłaty przez dotychczasowego właściciela. Mechanizm ten pozwala na „zamknięcie” zobowiązania w sposób zgodny z zasadą miesięcznego naliczania opłaty, bez konieczności prowadzenia dodatkowych postępowań wyjaśniających. Regulacja stanowi odpowiedź na powszechnie sygnalizowany przez JST problem braku informacji o zmianie właściciela nieruchomości, który w praktyce prowadzi do dalszego naliczania opłat wobec podmiotów niebędących już zobowiązanymi, a następnie do wszczynania postępowań egzekucyjnych. W szczególności dotyczy to sytuacji, w których nowy właściciel nie składa deklaracji, a dotychczasowy nie dokonuje jej aktualizacji. Oczekiwanym efektem wprowadzenia projektowanej regulacji jest uporządkowanie procesu rozliczeń, zwiększenie pewności prawa oraz ograniczenie liczby postępowań administracyjnych i egzekucyjnych prowadzonych w związku z nieaktualnymi danymi. Rozwiązanie to zostało zaproponowane przez Związek Miast Polskich i ma na celu zabezpieczenie interesów gmin w zakresie pobierania opłaty za gospodarowanie odpadami

komunalnymi do czasu wskazanego w zmianie deklaracji, przy jednoczesnym braku istotnych obciążeń po stronie właścicieli nieruchomości, ze względu na incydentalny charakter obowiązku.

3. Rozszerzenie możliwości obniżenia opłat w przypadku kompostowania bioodpadów o kolejne typy nieruchomości – obecne przepisy ograniczają możliwość obniżenia opłat za gospodarowanie odpadami komunalnymi wyłącznie do właścicieli nieruchomości zabudowanych budynkami jednorodzinnymi, którzy kompostują bioodpady. Brak analogicznych rozwiązań dla właścicieli nieruchomości wielolokalowych, działek rekreacyjnych i domków letniskowych powoduje nierówne traktowanie różnych grup mieszkańców. W konsekwencji ogranicza to motywację do prowadzenia przydomowego kompostowania w tych miejscach, co zmniejsza ilość bioodpadów poddawanych recyklingowi u źródła i zwiększa obciążenie systemu odbioru odpadów komunalnych. Wdrożenie zaproponowanej zmiany przepisów, zgodnie z wnioskiem Rzecznika Praw Obywatelskich, przyczyni się do zwiększenia skali kompostowania, co ograniczy ilość bioodpadów przekazywanych do systemu zbiórki. Projektowane przepisy przewidują możliwość przyznania ulgi w opłacie za gospodarowanie odpadami również w przypadku nieruchomości zabudowanych budynkami wielolokalowymi, pod warunkiem spełnienia określonych wymogów. W szczególności kompostowanie bioodpadów w zabudowie wielolokalowej będzie mogło odbywać się na zasadach zbliżonych do tych obowiązujących w zabudowie jednorodzinnej, pod warunkiem zapewnienia przez właściciela takiej nieruchomości, że kompostownik będzie użytkowany zgodnie z jego przeznaczeniem. Warunkiem zastosowania ulgi będzie także posiadanie terenów zielonych. W konsekwencji gminy poniosą niższe koszty odbioru i zagospodarowania odpadów, a system opłat stanie się sprawiedliwszy, zapewniając mieszkańcom różnych typów nieruchomości równe prawa do ulg. Zmiana ta wpłynie również korzystnie na środowisko przez ograniczenie emisji CO₂ z transportu i przetwarzania odpadów oraz poprawę jakości gleby dzięki wykorzystaniu kompostu.
4. Wprowadzenie mechanizmu stabilizującego skutki stwierdzenia nieważności uchwał rad gmin w sprawie stawek opłat za gospodarowanie odpadami komunalnymi ma zapewnić w praktyce możliwość określenia przez sąd terminu utraty mocy obowiązującej uchwały, nie dłuższego niż 6 miesięcy od dnia uprawomocnienia się orzeczenia, jeżeli natychmiastowa utrata jej mocy mogłaby spowodować istotne zakłócenie finansowania systemu gospodarowania odpadami komunalnymi. Rozwiązanie nie wyłącza ani nie ogranicza kontroli sądowej uchwał, lecz umożliwia sądowi indywidualną ocenę skutków stwierdzenia ich nieważności i odroczenie utraty ich mocy wyłącznie w sytuacjach uzasadnionych ochroną stabilności finansowej systemu. Pozwala to gminom na dostosowanie regulacji do treści orzeczenia oraz uniknięcie nagłego powstania luki w finansowaniu systemu gospodarowania odpadami komunalnymi. Rozwiązanie to zapewnia ciągłość funkcjonowania systemu oraz ogranicza skutki finansowe wynikające z późniejszego uchylecia aktu. Uzupełniającym narzędziem jest wprowadzenie sześciomiesięcznego terminu na wniesienie skargi na uchwałę w sprawie stawek opłat, liczonego od dnia jej ogłoszenia w wojewódzkim dzienniku urzędowym. Rozwiązanie to porządkuje ramy czasowe kontroli sądowej i ogranicza przypadki kwestionowania uchwał po długim okresie ich obowiązywania. Oczekiwany efektem projektowanych zmian jest zwiększenie stabilności finansowej systemu gospodarowania odpadami komunalnymi oraz jego przewidywalności dla wszystkich uczestników. W szczególności ograniczone zostanie ryzyko powstawania nadpłat i konieczności dokonywania zwrotów środków już wydatkowanych na realizację usług, co mogłoby prowadzić do zaburzeń w funkcjonowaniu systemu samobilansującego się. Jednocześnie zapewniona zostanie ciągłość świadczenia usług odbioru i zagospodarowania odpadów oraz większa pewność prawa, przy zachowaniu prawa do kontroli sądowej uchwał.
5. Wprowadzenie możliwości stosowania podpisu mechanicznie odtwarzanego albo nadruku imienia i nazwiska wraz ze stanowiskiem służbowym w zawiadomieniach o wysokości opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi sporządzanych z wykorzystaniem systemów teleinformatycznych przyczyni się do istotnego ograniczenia czasochłonności procesu ich przygotowywania i wysyłki. Rozwiązanie to odpowiada potrzebom praktyki administracyjnej, w której zawiadomienia te są generowane masowo, w szczególności w związku ze zmianami stawek opłat lub aktualizacją danych w systemie. Dotychczasowy obowiązek każdorazowego składania podpisu własnoręcznego powodował istotne obciążenia organizacyjne i czasowe po stronie gmin. Wprowadzenie możliwości stosowania podpisu mechanicznie odtwarzanego umożliwi automatyzację procesu przygotowywania i wysyłki zawiadomień, istotnie ogranicza czasochłonność czynności administracyjnych, zmniejsza nakłady pracy pracowników urzędów gmin, przekłada się na ograniczenie kosztów obsługi systemu opłat, nie wpływa na charakter prawny zawiadomienia ani prawa i obowiązki właścicieli nieruchomości.
6. Uszczegółowienie kwestii związanych ze stwierdzeniem nieselektywnego zbierania odpadów komunalnych poprzez wprowadzenie obowiązku określenia w regulaminie procedur postępowania w przypadku naruszenia zasad selektywnej zbiórki, a także ustanowienie obowiązku poinformowania właściciela nieruchomości przez wójta, burmistrza albo prezydenta miasta wraz z pouczeniem o konsekwencjach nieselektywnego zbierania odpadów. Jednocześnie w przepisach ustawowych doprecyzowano podstawy wszczynania postępowania administracyjnego oraz wprowadzono fakultatywny charakter tego postępowania, pozostawiając organowi wykonawczemu gminy możliwość oceny zasadności jego wszczęcia w oparciu o okoliczności konkretnej sprawy i zgromadzony materiał

dowodowy. Oczekiwanym efektem wprowadzenia projektowanych rozwiązań jest zwiększenie przejrzystości i jednolitości zasad postępowania w całym systemie, poprawa skuteczności identyfikowania i dokumentowania naruszeń oraz wzmocnienie egzekwowania obowiązku selektywnego zbierania odpadów. Jednocześnie rozwiązanie to ograniczy nadmierne obciążenia administracyjne po stronie gmin oraz zmniejszy poczucie represyjności systemu po stronie mieszkańców przez wprowadzenie mechanizmów informacyjnych i umożliwienie korekty nieprawidłowych zachowań przed zastosowaniem sankcji.

7. Planowana zmiana ustawy umożliwi gminom pozyskiwanie danych o zużyciu wody z przedsiębiorstw wodociągowych w celu weryfikacji poprawności złożonych deklaracji o wysokości opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi, co ma uszczelnić system opłat za gospodarowanie odpadami i zwiększyć ich ściągalność. Jednocześnie rozwiązanie to ograniczy konieczność prowadzenia długotrwałych postępowań wyjaśniających, usprawni działania kontrolne gmin oraz zapewni zgodność przetwarzania danych z wymogami ochrony danych osobowych, przy zachowaniu proporcjonalności ingerencji. Przyjęto założenie, że weryfikacja powinna w pierwszej kolejności opierać się na danych już posiadanych przez gminę oraz jej jednostki organizacyjne, natomiast dane pochodzące z przedsiębiorstw wodociągowo-kanalizacyjnych mają charakter uzupełniający i analityczny. Projekt przewiduje szczegółowe określenie zakresu danych podlegających udostępnieniu, sytuacji uzasadniających wystąpienie z wnioskiem, częstotliwości pozyskiwania danych oraz obowiązku dokumentowania przez organ oceny niezbędności i proporcjonalności ich pozyskania. Dane mogą być wykorzystywane zarówno do weryfikacji pojedynczych nieruchomości, jak również do okresowej analizy poprawności deklaracji na obszarze całej gminy lub jej części. Regulacja przewiduje również szczególne gwarancje ochrony danych osobowych, obejmujące ograniczenie dostępu do danych, stosowanie odpowiednich środków technicznych i organizacyjnych oraz określenie maksymalnych okresów ich przechowywania. Propozycja powyższej zmiany jest efektem prac Zespołu doradczego do spraw systemowych rozwiązań w zakresie gospodarki odpadami działającego przy Ministrze Klimatu i Środowiska. Obecnie gminy nie mają wystarczających narzędzi do weryfikacji poprawności danych będących podstawą naliczenia opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi w złożonych przez właścicieli nieruchomości deklaracjach, co ogranicza możliwość skutecznego egzekwowania należnych opłat.
8. Dodanie przepisu zapewniającego pozostanie nieruchomości letniskowych w gminnym systemie (w przypadku podjęcia uchwały o objęciu systemem gminnym nieruchomości niezamieszkałych) da narzędzie zabezpieczające gminy przed nieszczelnością systemów oraz ograniczy zjawisko niekontrolowanego pozbywania się odpadów z nieruchomości sezonowych. Rozwiązanie to wpłynie także na poprawę efektywności planowania finansowego po stronie gmin, jednocześnie przyczyniając się do zapewnienia równego traktowania właścicieli nieruchomości oraz zwiększenia stabilności funkcjonowania systemu w skali całej gminy. Regulacja uwzględnia specyfikę tych nieruchomości, polegającą na okresowym i nieregularnym użytkowaniu, które w dotychczasowym stanie prawnym prowadziło do trudności w zapewnieniu szczelności systemu, eliminuje możliwość wyłączania tych nieruchomości z systemu oraz wzmacnia zdolność gmin do planowania i organizacji usług odbioru i zagospodarowania odpadów w sposób kompleksowy i spójny. Propozycja powyższej zmiany została zgłoszona przez członków Zespołu doradczego do spraw systemowych rozwiązań w zakresie gospodarki odpadami działającego przy Ministrze Klimatu i Środowiska (Związek Miast Polskich).
9. W odpowiedzi na konieczność doprecyzowania przepisów dotyczących raportowania projekt przewiduje pakiet zmian mających na celu uporządkowanie zakresu danych wykazywanych w sprawozdaniach, jednoznaczne wyodrębnienie poszczególnych kategorii mas odpadów, w tym odpadów powstających w wyniku przetwarzania, oraz zapewnienie spójności między danymi wykorzystywanymi do wyliczania poziomów recyklingu i poziomów składowania. Narzędziem interwencji jest doprecyzowanie obowiązków sprawozdawczych w ustawie oraz jednoznaczne wskazanie, jakie strumienie odpadów należy uwzględniać w obliczeniach. Projekt przewiduje wydłużenie z 2 do 3 lat terminu na dokonanie korekty sprawozdań komunalnych. Rozwiązanie zostało zaproponowane przez Głównego Inspektora Ochrony Środowiska i ma na celu zapewnienie większej spójności i efektywności systemu sprawozdawczości oraz umożliwienie uwzględniania korekt mających wpływ na obliczanie poziomów przygotowania do ponownego użycia i recyklingu. Oczekiwanym efektem będzie większa wiarygodność, porównywalność i stabilność danych, a także ograniczenie rozbieżności interpretacyjnych.
10. Wprowadzenie jednolitego i kompleksowego obowiązku przekazywania informacji o sposobie zagospodarowania odpadów komunalnych oraz odpadów powstałych w wyniku ich przetwarzania, obejmującego cały łańcuch gospodarowania odpadami, co pozwoli na uzyskanie pełnych danych o gospodarowaniu poszczególnymi frakcjami odpadów. Uzupełniając przewidziano możliwość stosowania wskaźników procentowych przy przekazywaniu danych, określenie terminów i trybu ich przekazywania oraz wprowadzenie wzoru informacji w drodze rozporządzenia, co zapewni jednolitość i ograniczy obciążenia administracyjne. Obecnie brak jest jednolitych zasad sprawozdawczości, co utrudnia JST monitorowanie poziomów przygotowania do ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych. Celem regulacji jest zapewnienie pełności, spójności i porównywalności danych niezbędnych do prawidłowego monitorowania funkcjonowania systemu oraz realizacji obowiązków sprawozdawczych. Jednocześnie rozwiązanie to ograniczy rozbieżności interpretacyjne, usprawni współpracę pomiędzy uczestnikami systemu oraz wzmocni transparentność i efektywność gospodarowania odpadami komunalnymi. Jednocześnie w celu zapewnienia skuteczności nowych obowiązków informacyjnych projekt

wprowadza administracyjne kary pieniężne za niewywiązywanie się przez podmioty gospodarujące odpadami z obowiązku przekazywania informacji. Mechanizm sankcyjny został ukształtowany stopniowo – niższa kara ma mieć zastosowanie w przypadku przekazania informacji po wezwaniu, a wyższa w razie braku wykonania obowiązku, co ma skutkować zwiększeniem terminowości i kompletności danych przekazywanych przez instalacje, przy jednoczesnym zachowaniu proporcjonalności obciążeń po stronie przedsiębiorców.

11. W odpowiedzi na konieczność dostosowania zasad nakładania kar za nieterminowe złożenie sprawozdania projekt odchodzi od sztywnego automatyzmu sankcji i wprowadza przedział wysokości kar od 50 zł do 300 zł za każdy dzień zwłoki, jednak nie więcej niż za 365 dni. Trybunał Konstytucyjny wskazał na potrzebę dostosowania przepisów w taki sposób, aby uwzględniały one zróżnicowane przyczyny opóźnień w przekazywaniu sprawozdań oraz ich wpływ na wymiar kar administracyjnych. Proponowane rozwiązanie daje możliwość ustalania wysokości kary za nieterminowe złożenie sprawozdania w zależności od okoliczności naruszenia, takich jak stopień szkodliwości czynu, przyczyny opóźnienia i dotychczasowa działalność podmiotu, co pozwoli na bardziej sprawiedliwe i zróżnicowane wymierzanie sankcji. Oczekiwanym efektem jest bardziej adekwatne i sprawiedliwe wymierzanie kar, przy zachowaniu funkcji dyscyplinującej systemu.
12. W zakresie uporządkowania systemu sankcji za poziomy składowania odpadów komunalnych projekt przewiduje uchylenie przepisów przewidujących administracyjne kary pieniężne za nieosiągnięcie poziomów składowania. Rozwiązanie to wynika z założenia, że poziom składowania pozostaje pochodną poziomów przygotowania do ponownego użycia i recyklingu, a zatem utrzymywanie odrębnych sankcji w tym obszarze nie zwiększa skuteczności systemu, natomiast może prowadzić do nadmiernego obciążenia finansowego JST. Dodatkowym argumentem jest brak aktu wykonawczego określającego sposób obliczania poziomu składowania, co powodowałoby ryzyko niejednolitego stosowania sankcji. Projektowane rozwiązanie ma charakter porządkujący i prewencyjny, dlatego nie osłabia celów środowiskowych, lecz koncentruje system sankcyjny na zasadniczym mechanizmie motywacyjnym, jakim pozostają poziomy przygotowania do ponownego użycia i recyklingu. Oczekiwanym efektem będzie większa spójność systemu sankcji i ograniczenie ryzyka sporów interpretacyjnych.
13. Zwiększenie elastyczności funkcjonowania punktów selektywnego zbierania odpadów komunalnych poprzez rozszerzenie katalogu usług, jakie mogą być w nich świadczone, przy jednoczesnym zachowaniu fakultatywnego charakteru tych rozwiązań, zapewni lepsze wykorzystanie istniejącej infrastruktury, zwiększenie dostępności legalnych kanałów przekazywania odpadów oraz ograniczenie zjawiska ich nieuprawnionego porzucania. Przyjęto założenie, że PSZOK-i powinny pełnić szerszą funkcję w systemie gospodarowania odpadami, odpowiadając na zróżnicowane potrzeby mieszkańców oraz innych użytkowników systemu, przy uwzględnieniu lokalnych uwarunkowań organizacyjnych i infrastrukturalnych. Rada gminy będzie miała możliwość podjęcia decyzji o odpłatnym przyjmowaniu w PSZOK odpadów, które nie są objęte ustawowym zwolnieniem z art. 45 ust. 1 pkt 11 ustawy o odpadach (wyjątek: odpady rolnicze w dalszym ciągu będą fakultatywnie przyjmowane przez wszystkie PSZOK-i, również te prowadzone bezpośrednio przez gminę), odpadów niestanowiących odpadów komunalnych, a także odpadów komunalnych pochodzących od właścicieli nieruchomości niezamieszkałych. Jednocześnie rada gminy będzie mogła określić rodzaje przyjmowanych odpadów oraz maksymalną masę lub liczbę przyjmowanych odpadów, co pozwala dostosować zakres usług do lokalnych możliwości infrastrukturalnych i organizacyjnych. Projekt utrzymuje fakultatywny charakter tych rozwiązań, pozostawiając samorządom ocenę zasadności ich wprowadzenia. Oczekiwanym efektem będzie lepsze wykorzystanie istniejącej infrastruktury, stworzenie legalnych kanałów zagospodarowania części odpadów, które dotychczas mogły być problematyczne, oraz ograniczenie ryzyka ich nieuprawnionego porzucania. Uzupełniając doprecyzowano, że także inne formy przyjmowania odpadów muszą zostać określone w uchwale dotyczącej sposobu świadczenia usług, co zwiększa przejrzystość systemu.
14. Wprowadzenie obowiązku zapewnienia przez gminy – z uwzględnieniem lokalnych uwarunkowań – alternatywnych, innych niż stacjonarne PSZOK form przyjmowania lub odbierania wybranych frakcji odpadów komunalnych, w szczególności odpadów problemowych, zwiększy realną dostępność usług selektywnego zbierania odpadów komunalnych, między innymi dla osób starszych, niepełnosprawnych, osób z ograniczoną mobilnością oraz mieszkańców terenów słabiej obsłużonych infrastrukturalnie. Obecnie w wielu regionach brakuje odpowiedniej liczby punktów selektywnego zbierania odpadów komunalnych, co utrudnia mieszkańcom dostęp do tych usług i może przyczyniać się do pozbywania się odpadów w nieprawidłowy lub nielegalny sposób. Analizując powyższe zagadnienie na wybranych przykładach, gmina miejska Kraków licząca w 2023 r. 806 tys. mieszkańców (źródło: GUS) posiadała dwa PSZOK-i – średnio PSZOK obsługiwał 403 tys. mieszkańców; gmina miejsko-wiejska Nowogrodzic licząca ok. 15 tys. mieszkańców posiadała jeden PSZOK; gmina wiejska Łagiewniki, w 2023 r. licząca ok. 7 tys. mieszkańców posiadała jeden PSZOK. Proponowane rozwiązanie jest zgodne z kierunkami działań w KPGO. Skala potrzeb w zakresie tworzenia PSZOK nadal pozostaje znacząca – szczególnie w kontekście dążenia do zapewnienia wszystkim mieszkańcom równych warunków dostępu do usług selektywnego zbierania, w tym odbioru odpadów problemowych i niebezpiecznych. Narzędziem interwencji jest więc ustawowe ustanowienie minimalnego standardu dostępności usług, przy pozostawieniu gminie swobody doboru form organizacyjnych, takich jak zbiórki mobilne, objazdowe, okresowe lub odbiór na zgłoszenie. Jednocześnie

doprecyzowano katalog frakcji objętych tym obowiązkiem oraz wprowadzono obowiązek informowania mieszkańców o miejscu i terminie zbiórek, co zwiększa przejrzystość i dostępność systemu. Ze względu na potrzebę odpowiedniego przygotowania organizacyjnego przewidziano przepis przejściowy, zgodnie z którym gminy mają 24 miesiące od dnia wejścia ustawy w życie na wykonanie tego obowiązku, a ponadto art. 7 projektu przewiduje 12-miesięczny termin na dostosowanie uchwał i regulaminów gminnych do nowych przepisów. Rozwiązanie to przyczyni się do ograniczenia barier logistycznych, poprawy poziomu selektywnego zbierania odpadów problemowych oraz zmniejszenia skali nieprawidłowego lub nielegalnego zagospodarowywania odpadów, przy jednoczesnym dostosowaniu systemu do zróżnicowanych warunków funkcjonowania gmin.

15. W celu ograniczenia dostępu dziko występujących zwierząt do odpadów komunalnych wprowadzono obowiązek zabezpieczenia pojemników, worków oraz miejsc gromadzenia odpadów, z uwzględnieniem lokalnych uwarunkowań i z pozostawieniem właścicielom nieruchomości możliwości wyboru odpowiedniego rozwiązania technicznego lub organizacyjnego. Na terenach, na których występują dziko żyjące zwierzęta, niezabezpieczone pojemniki, worki oraz miejsca gromadzenia odpadów umożliwiają zwierzętom dostęp do odpadów, ich rozrywanie i rozprzestrzenianie, co prowadzi do zanieczyszczenia terenu, zagrożeń sanitarnych oraz zwiększenia kosztów utrzymania czystości. Obowiązujące przepisy nie określają w sposób wystarczająco jednoznaczny obowiązku zabezpieczenia pojemników, worków i miejsc gromadzenia odpadów przed dostępem dziko występujących zwierząt. Zasadne jest zatem określenie obowiązku stosowania adekwatnych do lokalnych uwarunkowań rozwiązań ograniczających dostęp zwierząt do zgromadzonych odpadów. W szczególności gminy mogą wykorzystywać dostępne instrumenty organizacyjne, polegające na odpowiednim dostosowaniu organizacji odbioru odpadów do lokalnych uwarunkowań, w tym harmonogramów i godzin odbioru odpadów. W obszarach, na których występuje zwiększone ryzyko kontaktu z dziko występującymi zwierzętami, zasadne może być w szczególności organizowanie odbioru odpadów w sposób ograniczający czas ich pozostawiania w przestrzeni publicznej, np. poprzez ustalanie odbioru bioodpadów w godzinach i dniach ograniczających możliwość dostępu zwierząt do zgromadzonych odpadów, zwiększenie częstotliwości odbioru w okresach zwiększonego zagrożenia oraz odpowiednie dostosowanie harmonogramów do lokalnej specyfiki, w tym sezonowego charakteru niektórych nieruchomości. Istotnym instrumentem pozostają również regulaminy utrzymania czystości i porządku w gminach. W ramach obowiązujących kompetencji gmina może określać zasady dotyczące sposobu gromadzenia odpadów, w tym wskazywać, że worki z odpadami nie powinny być wystawiane poza nieruchomość z nadmiernym wyprzedzeniem przed terminem odbioru, w szczególności na noc poprzedzającą odbiór, jeżeli lokalne uwarunkowania uzasadniają takie rozwiązanie. Możliwe jest również określenie zasad dotyczących zabezpieczania worków i pojemników oraz zakaz pozostawiania bioodpadów poza zamkniętymi pojemnikami. Rozwiązania te mogą być wdrażane poprzez odpowiednią organizację systemu oraz działania informacyjne i edukacyjne, bez konieczności ponoszenia nakładów inwestycyjnych. W sytuacji, gdy instrumenty organizacyjne nie są wystarczające, minimalnym wymaganiem będzie zastosowanie zabezpieczenia adekwatnego do lokalnych uwarunkowań, rodzaju nieruchomości oraz występującego zagrożenia, w szczególności poprzez stosowanie zamykanych pojemników lub pojemników wyposażonych w mechanizm uniemożliwiający ich otwarcie przez zwierzęta, zabezpieczenie worków w sposób uniemożliwiający ich rozdarcie lub wyciągnięcie zawartości oraz odpowiednie zabezpieczenie miejsc gromadzenia odpadów, np. poprzez ich zamknięcie, osłonięcie lub zastosowanie ogrodzenia. Przepisy nie przesądzają o konieczności zastosowania określonej technologii, pozostawiając dobór rozwiązania właścicielowi nieruchomości, z uwzględnieniem lokalnych warunków i charakteru występującego zagrożenia.

Osiągnięcie zakładanych celów regulacji może zostać zrealizowane jedynie przez podjęcie proponowanych działań legislacyjnych.

3. Jak problem został rozwiązany w innych krajach, w szczególności krajach członkowskich OECD/UE?

Państwa członkowskie OECD i UE co do zasady pozostawiają szczegółową organizację systemów gospodarowania odpadami komunalnymi na poziomie lokalnym, przy jednoczesnym stosowaniu ustawowych ram dotyczących selektywnego zbierania odpadów, opłat powiązanych z zakresem świadczonej usługi oraz rozbudowanej sprawozdawczości. Rozwiązania analizowane w Niemczech, Francji i Czechach wskazują na podobny kierunek regulacyjny jak przyjęty w projekcie, tj. łączenie ustawowych standardów z elastycznością organizacyjną po stronie gmin lub innych jednostek lokalnych.

W Niemczech procedury odbioru odpadów, zasady segregacji i opłaty za odbiór odpadów są określane w lokalnych regulacjach odpadowych, a mieszkańcy otrzymują informacje o rodzajach pojemników i harmonogramach odbioru od władz lokalnych. Niemiecka praktyka pokazuje również wykorzystywanie opłat jako instrumentu wpływającego na

zachowania w zakresie segregacji oraz znaczenie lokalnych systemów zbiórki i punktów przyjmowania odpadów problemowych.

We Francji funkcjonuje mechanizm redevance spéciale, tj. opłaty ustalanej dla odpadów podobnych do komunalnych w zależności od faktycznie świadczonej usługi i ilości odpadów. Francuskie regulacje i wytyczne budżetowe dopuszczają także pobieranie należności za korzystanie z infrastruktury zbierania lub przetwarzania przez podmioty inne niż gospodarstwa domowe, co jest zbieżne z projektowanym fakultatywnym rozszerzeniem katalogu usług PSZOK.

W Czechach rozwój sieci collection yards oraz collection points jest traktowany jako istotny element systemu komunalnego, zwłaszcza dla odpadów problemowych i wielkogabarytowych, a dokumenty rządowe podkreślają potrzebę zapewnienia efektywnego dostępu mieszkańców do tych form zbierania. Wskazuje to na zasadność przyjęcia w projekcie minimalnego standardu dostępności usług poprzez inne niż stacjonarne PSZOK formy przyjmowania lub odbioru odpadów, przy pozostawieniu gminom swobody organizacyjnej.

Wyniki analizy porównawczej potwierdzają, że kierunek przyjęty w projekcie — polegający na doprecyzowaniu obowiązków informacyjnych, zwiększeniu elastyczności organizacyjnej gmin, dopuszczeniu bardziej zróżnicowanych instrumentów opłatowych oraz wzmacnianiu jakości danych sprawozdawczych — jest zgodny z rozwiązaniami stosowanymi w innych państwach europejskich.

4. Podmioty, na które oddziałuje projekt

Grupa	Wielkość	Źródło danych	Oddziaływanie
Mieszkańcy Polski	37 490 333	GUS (wstępne dane na 31.12.2024 r.)	Zwiększenie dostępności systemu, w tym poprzez dodatkowe formy przyjmowania odpadów. Większa przejrzystość zasad segregacji. Możliwość korzystania z częściowych zwolnień w przypadku kompostowania bioodpadów, o ile rada gminy podejmie odpowiednią uchwałę. Obowiązek zabezpieczania pojemników, worków oraz miejsc gromadzenia odpadów przed dostępem dziko występujących zwierząt.
Główny Inspektorat Ochrony Środowiska i Wojewódzkie Inspektoraty Ochrony Środowiska	17	GIOŚ	Nowe zasady naliczania kar z tytułu nieterminowego przekazania sprawozdań z zakresu gospodarowania odpadami komunalnymi.
Ministerstwo Klimatu i Środowiska	1	-	Rozszerzenie instrumentarium zarządzania gospodarką odpadami komunalnymi. Wydłużenie czasu na wydanie przez ministra właściwego ds. środowiska i klimatu aktów wykonawczych z art. 125 ust. 7 i 8 p.g.g.
Marszałkowie województw	16	GUS (dane aktualne na dzień 1.01.2025 r.)	Zachowanie nadzoru nad systemem gospodarowania odpadami bez nowych obciążeń. Sprawniejsza weryfikacja sprawozdań gminnych dzięki precyzyjnym przepisom dotyczącym raportowania.
Gminy	2 479	GUS (dane aktualne na dzień 1.01.2025 r.)	Usprawnienie procesu realizacji zadań z zakresu gospodarowania odpadami komunalnymi. Doprecyzowanie przepisów

			dotyczących procedury naliczania opłaty podwyższonej. Uszczelnienie systemu opłat za gospodarowanie odpadami komunalnymi. Rozszerzenie instrumentów organizacyjnych i kontrolnych. Obowiązek zapewnienia innych form przyjmowania lub odbierania wybranych frakcji odpadów. Możliwość lepszego planowania systemu i weryfikacji deklaracji. Obowiązek dostosowania uchwał i regulaminów. Ograniczenie obciążeń organizacyjnych w zakresie przygotowywania i doręczania zawiadomień generowanych masowo.
Podmioty odbierające odpady komunalne od właścicieli nieruchomości posiadające umowę z właścicielami nieruchomości	1 159 (8 123 zawartych umów)	BDO (dane za 2022 r.)	Zróżnicowanie i bardziej elastyczne naliczanie sankcji za nieterminowe składanie sprawozdań poprzez wprowadzenie obowiązku uzależnienia ich wysokości od okoliczności naruszenia.
Właściciele nieruchomości dokonujący ich zbycia bądź przeniesienia prawa własności do nieruchomości	-	-	Obowiązek zgłoszenia zmiany deklaracji wraz z podaniem informacji o dacie zmiany właściciela nieruchomości.
Przedsiębiorstwa wodociągowe	ok. 1900	CEIDG, REGON, KRS	Obowiązek przekazywania informacji na temat ilości zużytej wody w poszczególnych lokalach celem weryfikacji poprawności złożonych deklaracji.
Instalacje przyjmujące odpady komunalne do zagospodarowania	-	-	Obowiązek przekazywania pełnych informacji o sposobie zagospodarowania odpadów; objęcie sankcją pieniężną za niewykonywanie tego obowiązku.
Właściciele nieruchomości letniskowych i innych nieruchomości rekreacyjno-wypoczynkowych	brak możliwości oszacowania	brak danych centralnych	Objęcie dodatkowymi rozwiązaniami dotyczącymi kompostowania bioodpadów, jeżeli gmina podejmie stosowną uchwałę oraz obowiązkowe objęcie gminnym systemem gospodarowania odpadami komunalnymi.

5. Informacje na temat zakresu, czasu trwania i podsumowanie wyników konsultacji

Projekt nie był przedmiotem pre-konsultacji.

Konsultacje publiczne projektu przeprowadzono w okresie od 30 października do 30 listopada 2025 r. Podmioty, którym przekazano projekt w ramach konsultacji publicznych, to:

- 1) Akademia Górniczo-Hutnicza w Krakowie;

- 2) European Environmental Bureau;
- 3) Federacja Gospodarki Żywnościowej RP;
- 4) Fundacja Instytut na Rzecz Ekorozwoju;
- 5) Fundacja Rodzice dla Klimatu;
- 6) Fundacja Społecznej Edukacji Ekologicznej 3E;
- 7) Hutnicza Izba Przemysłowo-Handlowa;
- 8) Instytut Gospodarki o Obiegu Zamkniętym;
- 9) Izba Branży Komunalnej;
- 10) Izba Gospodarcza Metali Nieżelaznych i Recyklingu;
- 11) Izba Przemysłowo-Handlowa Gospodarki Złomem;
- 12) Izba Przemysłowo-Handlowa Inwestorów w Polsce;
- 13) Kłaster Gospodarki Cyrkularnej i Recyklingu;
- 14) Krajowa Izba Gospodarcza;
- 15) Krajowa Izba Gospodarki Odpadami;
- 16) Młodzieżowa Rada Klimatyczna;
- 17) Ogólnopolska Federacja Przedsiębiorców i Pracodawców⁴;
- 18) Ogólnopolska Izba Gospodarcza Ochrony Środowiska;
- 19) Polska Federacja Producentów Żywności Związek Pracodawców;
- 20) Polska Izba Ekologii;
- 21) Polska Izba Gospodarcza „Ekorozwój”;
- 22) Polska Izba Gospodarki Odpadami;
- 23) Polska Izba Handlu;
- 24) Polska Izba Odzysku i Recyklingu Opakowań;
- 25) Polski Klub Ekologiczny;
- 26) Polska Organizacja Handlu i Dystrybucji;
- 27) Polskie Stowarzyszenie Zero Waste;
- 28) Polski Związek Przetwórców Tworzyw Sztucznych;
- 29) Rada Regionalnych Instalacji Przetwarzania Odpadów Komunalnych – Związek Pracodawców;
- 30) Reloop Europe;
- 31) Stowarzyszenie Czysta Polska;
- 32) Stowarzyszenie EKO Tarcza Podlasie;
- 33) Stowarzyszenie Polskich Przedsiębiorców Gospodarki Odpadami;
- 34) Stowarzyszenie Polski Recykling;
- 35) Fundacja Plastics Europe Polska;
- 36) Centrum UNEP/GRID-Warszawa;
- 37) Unia Metropolii Polskich;
- 38) Unia Miasteczek Polskich;
- 39) WWF Polska;
- 40) Związek Gmin Wiejskich Rzeczypospolitej Polskiej;
- 41) Związek Miast Polskich;
- 42) Związek Pracodawców Przemysłu Piwowarskiego – Browary Polskie;
- 43) Związek Samorządów Polskich;
- 44) Związek Województw Rzeczypospolitej Polskiej;
- 45) Instytut Innowacji i Odpowiedzialnego Rozwoju INNOWO;
- 46) Instytut Jagielloński.

Następujące podmioty otrzymały projekt ustawy do zaopiniowania, z 30-dniowym terminem na przedstawienie stanowiska:

- 1) Prezes Głównego Urzędu Statystycznego;
- 2) Prezes Urzędu Ochrony Danych Osobowych;
- 3) Rzecznik Małych i Średnich Przedsiębiorców;
- 4) Rzecznik Praw Obywatelskich;
- 5) wojewodowie;
- 6) wójtowie, burmistrzowie i prezydenci miast;
- 7) marszałkowie województw;
- 8) wojewódzcy inspektorzy ochrony środowiska;
- 9) wojewódzkie fundusze ochrony środowiska i gospodarki wodnej;
- 10) Generalny Dyrektor Ochrony Środowiska;
- 11) Główny Inspektor Ochrony Środowiska;
- 12) Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej;
- 13) Instytut Ochrony Środowiska-Państwowy Instytut Badawczy;

Wydatki ogółem	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
budżet państwa	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
JST	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
pozostałe jednostki (oddzielnie)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Saldo ogółem	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
budżet państwa	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
JST	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
pozostałe jednostki (oddzielnie)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Źródła finansowania	Nie dotyczy
Dodatkowe informacje, w tym wskazanie źródeł danych i przyjętych do obliczeń założeń	Nie jest możliwe jednoznaczne oszacowanie wpływu projektu na sektor finansów publicznych. Projekt nakłada na gminy obowiązek zapewnienia – z uwzględnieniem lokalnych uwarunkowań – innych niż stacjonarne PSZOK form przyjmowania lub odbierania wybranych frakcji odpadów komunalnych nie rzadziej niż raz na pół roku. Ewentualne koszty po stronie JST będą uzależnione od przyjętego przez daną gminę modelu organizacyjnego, w szczególności od tego, czy obowiązek będzie realizowany poprzez zbiórki objazdowe, mobilne punkty zbiórki, odbiór na zgłoszenie lub inne rozwiązania dostosowane do warunków lokalnych. Należy przy tym uwzględnić, że część gmin może już obecnie realizować usługi odpowiadające projektowanemu standardowi dostępności, w tym także we współpracy międzygminnej. W takich przypadkach wejście w życie ustawy nie powinno powodować dodatkowych kosztów. Natomiast w gminach, które obecnie nie zapewniają takich form odbioru lub przyjmowania odpadów, skala ewentualnych kosztów będzie zależała od lokalnych decyzji organizacyjnych, uwarunkowań infrastrukturalnych oraz sposobu wykonania obowiązku i z tego względu nie może zostać oszacowana na poziomie ogólnokrajowym. Jednocześnie należy wskazać, że koszty związane z organizacją innych form przyjmowania lub odbierania odpadów komunalnych mieszczą się w ramach kosztów funkcjonowania systemu gospodarowania odpadami komunalnymi. Oznacza to, że finansowanie tych działań będzie co do zasady następowało w ramach systemu samobilansującego się. Projektowane przepisy art. 6ra mają charakter fakultatywny, co oznacza, że decyzja o ich zastosowaniu, podobnie jak o zakresie odpłatnego przyjmowania określonych odpadów przez punkty selektywnego zbierania odpadów komunalnych, pozostanie w gestii rady gminy. Z tego względu także wpływ tych rozwiązań na finanse JST będzie uzależniony od lokalnych rozstrzygnięć i nie poddaje się jednolitemu oszacowaniu. Jednocześnie projekt przewiduje rozwiązania, które mogą działać stabilizująco lub ograniczająco na wydatki systemowe, w szczególności: możliwość nieodbierania bioodpadów z części nieruchomości kompostujących bioodpady, utrzymanie nieruchomości sezonowych w systemie gminnym, możliwość lepszego uszczelnienia poboru opłat, ograniczenie ryzyka zwrotu środków w razie stwierdzenia nieważności uchwał opłatowych oraz uchylenie kar za nieosiągnięcie poziomu składowania. Dotychczas kary pieniężne za nieosiągnięcie wymaganych poziomów składowania odpadów komunalnych nie były wymierzane. Zgodnie z obowiązującymi przepisami kary te miałyby być wymierzane po raz pierwszy za rok sprawozdawczy 2025. Nie przewiduje się konieczności zwiększenia zatrudnienia w jednostkach administracji publicznej, w tym w urzędach gmin i podmiotach realizujących zadania z zakresu gospodarki odpadami. Wszystkie zadania będą realizowane w ramach bieżących działań organizacyjnych i kontrolnych gmin.

7. Wpływ na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym funkcjonowanie przedsiębiorców oraz na rodzinę, obywateli i gospodarstwa domowe

		Skutki						
Czas w latach od wejścia w życie zmian		0	1	2	3	5	10	Łącznie (0-10)
W ujęciu pieniężnym (w mln zł, ceny stałe z r.)	duże przedsiębiorstwa	0	0	0	0	0	0	0
	sektor mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw	0	0	0	0	0	0	0
	rodzina, obywatele oraz gospodarstwa domowe	0	0	0	0	0	0	0

	osoby niepełnosprawne oraz osoby starsze (dodaj/usuń)	0	0	0	0	0	0	0
W ujęciu niepieniężnym	duże przedsiębiorstwa	Przedsiębiorstwa dzięki umożliwieniu przyjmowania przez PSZOK-i odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości, którzy nie są objęci gminnym systemem gospodarowania odpadami komunalnymi, jak również przyjmowania odpadów innego rodzaju niż komunalne, będą mogły w dogodny dla siebie sposób pozbywać się odpadów różnego rodzaju. Projekt będzie oddziaływał na przedsiębiorców uczestniczących w systemie gospodarki odpadami komunalnymi przede wszystkim poprzez zwiększenie przejrzystości zasad działania systemu, ujednolicenie obowiązków informacyjnych oraz poprawę jakości danych wykorzystywanych do sprawozdawczości i rozliczeń. W szczególności podmioty prowadzące przetwarzanie odpadów komunalnych oraz odpadów powstałych z ich przetwarzania zostaną objęte jednoznacznym obowiązkiem przekazywania informacji o sposobie zagospodarowania odpadów, natomiast przedsiębiorstwa wodociągowo-kanalizacyjne będą zobowiązane do przekazywania danych w ściśle określonym zakresie i terminie. Rozwiązania te mogą zwiększyć obowiązki organizacyjne części przedsiębiorców, lecz równocześnie ograniczą rozbieżności interpretacyjne i poprawią przewidywalność funkcjonowania systemu.						
	sektor mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw	Dla przedsiębiorców istotne znaczenie ma fakultatywne rozszerzenie katalogu usług PSZOK, w tym możliwość odpłatnego przyjmowania odpadów niestanowiących odpadów komunalnych oraz odpadów komunalnych z nieruchomości niezamieszkałych. Rozwiązanie to może poprawić dostępność legalnych kanałów zagospodarowania części odpadów i ograniczyć ryzyko organizacyjnych trudności po stronie właścicieli nieruchomości niezamieszkałych. Jednocześnie projekt nie nakłada obowiązku wdrożenia tych rozwiązań we wszystkich gminach.						
	rodzina, obywatele oraz gospodarstwa domowe	W odniesieniu do obywateli i gospodarstw domowych projekt zwiększy przejrzystość systemu, poprawi dostępność usług oraz ułatwi prawidłowe wykonywanie obowiązków. Dotyczy to w szczególności: możliwości korzystania z dodatkowych form przyjmowania wybranych frakcji odpadów, doprecyzowania zasad postępowania w przypadku nieselektywnego zbierania odpadów, obowiązku zawiadomienia właściciela nieruchomości o stwierdzonym naruszeniu wraz z pouczeniem, uporządkowania zasad aktualizacji deklaracji przy zmianie właściciela nieruchomości oraz możliwości rozszerzenia częściowych zwolnień z opłaty przy kompostowaniu bioodpadów. Rozwiązania te sprzyjają poprawie dostępności systemu dla mieszkańców, w tym osób starszych i mieszkańców terenów słabiej obsłużonych infrastrukturalnie.						
	osoby niepełnosprawne oraz osoby starsze	Projekt będzie miał pozytywny wpływ na osoby starsze i osoby z niepełnosprawnościami, poprzez zwiększenie dostępności systemu gospodarowania odpadami. Wprowadzenie obowiązku organizowania przez gminy dodatkowych form przyjmowania lub odbierania odpadów (np. zbiórki objazdowe, mobilne punkty, odbiór na zgłoszenie) ograniczy bariery w dostępie do PSZOK. Rozwiązanie to ułatwi korzystanie z systemu osobom o ograniczonej mobilności, w szczególności na terenach o rozproszonej zabudowie, oraz poprawi dostęp do informacji o sposobach przekazywania odpadów.						
Niemierzalne	(dodaj/usuń)	Nie przewiduje się wpływu.						
	(dodaj/usuń)							
Dodatkowe informacje, w tym wskazanie źródeł danych i przyjętych do obliczeń założeń		1) wyniki analizy zgodności projektu z przepisami ustawy z dnia 6 marca 2018 r. - Prawo przedsiębiorców, 2) informacja o zastosowaniu proporcjonalnych ograniczeń obowiązków administracyjnych wobec przedsiębiorców albo uzasadnienie braku możliwości zastosowania takich ograniczeń, o których mowa w art. 68 ustawy z dnia 6 marca 2018 r. - Prawo przedsiębiorców. Zgodnie z informacjami przekazanymi przez członków Zespołu doradczego do spraw. systemowych rozwiązań w zakresie gospodarki odpadami działającego przy Ministrze Klimatu i Środowiska, frakcja niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych miała najwyższy						

	średni koszt odbioru, transportu oraz zagospodarowania w latach 2021-2023 (2021 r. - 53 205 046,73 zł; 2022 r. - 46 091 590,91 zł; 2023 r. - 56 281 094,83 zł). Natomiast średni koszt odbioru, transportu oraz zagospodarowania frakcji odpadów metali i tworzywa sztucznego oraz bioodpadów w latach 2021-2023 był kilka razy niższy i wyniósł odpowiednio w przypadku frakcji odpadów metali i tworzywa sztucznego 14 502 696,37 zł; 8 486 528,29 zł; 12 509 085,67 zł oraz frakcji bioodpadów 14 765 307,57 zł; 14 125 447,14 zł; 16 178 951,86 zł. Natomiast dla frakcji papieru oraz szkła średni koszt odbioru, transportu oraz zagospodarowania w latach 2021-2023 był najniższy i wyniósł odpowiednio dla papieru 5 093 951,73 zł; 4 215 981,59 zł; 4 594 482,10 zł oraz dla szkła 4 264 493,77 zł; 3 552 446,53 zł; 4 482 917,44 zł. Na podstawie powyższych stawek należy założyć, że stosowanie przyjętego w projekcie ustawy rozwiązania dotyczącego różnicowania stawek opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi w zależności od frakcji odpadów w odniesieniu do nieruchomości niezamieszkałych przełoży się na zwiększenie motywacji do prawidłowej segregacji odpadów, zmniejszając w efekcie masę odpadów niesegregowanych (będących frakcją najbardziej kosztowną do zagospodarowania), przy jednoczesnym zwiększeniu ilości selektywnie zbieranych odpadów, których koszt zagospodarowania jest niższy. W kwestii obowiązku zabezpieczania pojemników, worków oraz miejsc gromadzenia odpadów przed dostępem zwierząt dziko występujących na terenie gminy w większości przypadków pojemniki na odpady są już wyposażone w rozwiązania ograniczające dostęp zwierząt do ich zawartości, w związku z czym realizacja projektowanego obowiązku nie powinna powodować dodatkowych kosztów. W przypadku gmin, które mogą ograniczyć ryzyko dostępu dzikich zwierząt do odpadów poprzez odpowiednią organizację odbioru, dostosowanie harmonogramów, zmianę godzin odbioru, właściwe ukształtowanie regulaminu utrzymania czystości i porządku oraz działania informacyjne, realizacja projektowanego obowiązku może odbywać się bez ponoszenia istotnych dodatkowych nakładów finansowych, na co wskazuje ekspertyza „Obowiązki i możliwości gmin w zakresie działań prewencyjnych dot. gospodarki odpadami w kontekście minimalizowania konfliktów z dużymi drapieżnikami”, opracowana w maju 2026 r. na zlecenie WWF Polska (https://www.wwf.pl/sites/default/files/2026-05/ekspertyza-prawna_obowiazki-i-mozliwosci-gmin-w-zakresie-dzialan-prewencyjnych-dot-gospodarki-odpadami-w-kontekscie-minimaliz-leca.pdf). W przypadku konieczności zastosowania dodatkowych rozwiązań koszty będą zależały m.in. od rodzaju zastosowanego zabezpieczenia, materiału, z którego zostanie ono wykonane, wielkości i liczby pojemników, rodzaju zabudowy oraz lokalnych warunków technicznych. Ostateczny wybór rozwiązania będzie należał do właściciela nieruchomości i będzie determinowany zarówno charakterem nieruchomości, jak i dostępnymi rozwiązaniami technicznymi. W przypadku konieczności doposażenia pojemnika najprostszym i najtańszym rozwiązaniem będzie zastosowanie mechanizmu zamykającego lub blokady. W przypadku nieruchomości wielolokalowych miejsca gromadzenia odpadów są zazwyczaj zlokalizowane w zamykanych altanach śmietnikowych. Jeżeli miejsce gromadzenia odpadów pozostaje otwarte, jego zabezpieczenie może polegać np. na montażu drzwi lub innego zamknięcia. Koszt takiego rozwiązania będzie zależał od wielkości i konstrukcji istniejącej altany oraz zastosowanego rozwiązania technicznego.
--	--

8. Zmiana obciążeń regulacyjnych (w tym obowiązków informacyjnych) wynikających z projektu

☐ nie dotyczy	
Wprowadzane są obciążenia poza bezwzględnie wymaganymi przez UE (szczegóły w odwróconej tabeli zgodności).	☐ tak ☒ nie ☐ nie dotyczy
☐ zmniejszenie liczby dokumentów ☐ zmniejszenie liczby procedur ☒ skrócenie czasu na załatwienie sprawy ☐ inne:	☒ zwiększenie liczby dokumentów ☒ zwiększenie liczby procedur ☐ wydłużenie czasu na załatwienie sprawy ☐ inne:
Wprowadzane obciążenia są przystosowane do ich elektronizacji.	☒ tak ☐ nie ☐ nie dotyczy

Komentarz:

Projekt wpływa na zmianę obciążeń regulacyjnych poprzez ich częściowe zwiększenie w wybranych obszarach oraz jednocześnie ich uporządkowanie i ograniczenie w innych. Wprowadzone rozwiązania nie wykraczają poza zakres konieczny dla osiągnięcia celów regulacji, a w istotnym zakresie są dostosowane do elektronicznej procesów administracyjnych.

Zwiększenie obciążeń regulacyjnych wynika w szczególności z wprowadzenia nowych obowiązków informacyjnych. Dotyczy to przede wszystkim podmiotów prowadzących przetwarzanie odpadów komunalnych oraz odpadów powstałych z ich przetwarzania, które zostaną zobowiązane do przekazywania pełnych i ujednoliconych informacji o sposobie zagospodarowania odpadów, w tym również odpadów pochodzących od podmiotów prowadzących nieprofesjonalną działalność w zakresie ich zbierania. Zwiększenie liczby dokumentów będzie także dotyczyło właścicieli nieruchomości w związku z obowiązkiem składania zmiany deklaracji w przypadku zbycia nieruchomości, jej dziedziczenia lub przekazania w drodze darowizny. Dodatkowo przedsiębiorstwa wodociągowo-kanalizacyjne zostaną zobowiązane do przekazywania danych o zużyciu wody, a gminy do zapewnienia dodatkowych form przyjmowania lub odbierania wybranych frakcji odpadów komunalnych oraz egzekwowania obowiązku zabezpieczania miejsc gromadzenia odpadów przed dostępem dziko występujących zwierząt.

Jednocześnie projekt wprowadza rozwiązania ograniczające i porządkujące obciążenia regulacyjne. W szczególności przewidziano odejście od obligatoryjnego wszczynania postępowań administracyjnych w każdym przypadku stwierdzenia nieselektywnego zbierania odpadów, doprecyzowanie zakresu i terminów przekazywania danych, co ogranicza niepewność interpretacyjną. Ponadto uchylono przepisy dotyczące kar za nieosiągnięcie poziomu składowania odpadów komunalnych oraz utrzymano fakultatywny charakter części rozwiązań, w szczególności w zakresie rozszerzenia usług świadczonych przez PSZOK.

Projektowane obowiązki informacyjne będą realizowane w formie elektronicznej, z wykorzystaniem istniejących systemów teleinformatycznych, a przekazywanie danych – w tym przez przedsiębiorstwa wodociągowo-kanalizacyjne – będzie odbywało się nieodpłatnie. Ogranicza to dodatkowe obciążenia finansowe po stronie podmiotów zobowiązanych, przy jednoczesnym zwiększeniu skuteczności nadzoru oraz poprawie funkcjonowania systemu gospodarowania odpadami komunalnymi.

Projekt zmniejsza obciążenia regulacyjne poprzez umożliwienie stosowania uproszczonej formy podpisywania zawiadomień generowanych w systemach teleinformatycznych. Rozwiązanie to eliminuje konieczność każdorazowego składania podpisu własnoręcznego w przypadku dokumentów masowych, co znacząco usprawnia procesy administracyjne i ogranicza obciążenia organizacyjne po stronie gmin, przy jednoczesnym zachowaniu waloru informacyjnego i formalnego tych dokumentów.

9. Wpływ na rynek pracy

Projektowana ustawa nie będzie miała wpływu na rynek pracy.

10. Wpływ na pozostałe obszary

☒ środowisko naturalne	☐ demografia	☐ informatyzacja
☐ sytuacja i rozwój regionalny	☐ mienie państwowe	☒ zdrowie
☒ sądy powszechne, administracyjne lub wojskowe	☐ inne:	

Omówienie wpływu	W skali całego kraju projekt przyczyni się do poprawy jakości selektywnego zbierania odpadów komunalnych, co wpłynie na zwiększenie poziomów ich recyklingu oraz ograniczenie ilości odpadów kierowanych do składowania i innych procesów unieszkodliwiania. Zwiększenie dostępności systemu, w szczególności poprzez wprowadzenie obowiązku zapewnienia dodatkowych form przyjmowania lub odbierania odpadów (obok stacjonarnych PSZOK), ułatwi mieszkańcom prawidłowe pozbywanie się odpadów, w tym odpadów problemowych i niebezpiecznych. W konsekwencji przyczyni się to do ograniczenia zjawiska nielegalnego porzucania odpadów oraz ich niewłaściwego zagospodarowania. Dodatkowo wprowadzenie obowiązku zabezpieczania miejsc gromadzenia odpadów przed dostępem dziko występujących zwierząt ograniczy rozprzestrzenianie odpadów w środowisku oraz ryzyko ich wtórnego zmieszania, a także zmniejszy ryzyko konfliktów człowiek–zwierzę. Poprawa organizacji systemu gospodarowania odpadami oraz ograniczenie niekontrolowanego oddziaływania odpadów na środowisko przyczyni się pośrednio do poprawy warunków sanitarnych oraz jakości życia mieszkańców, a tym samym będzie miała pozytywny wpływ na zdrowie obywateli. W zakresie sądów administracyjnych projekt wpływa na sposób rozpatrywania spraw dotyczących uchwał opłatowych poprzez wprowadzenie sześciomiesięcznego terminu na wniesienie skargi oraz określenie skutków uwzględnienia skargi przez wojewódzki sąd administracyjny w odniesieniu do wykonalności uchwały. Rozwiązanie to ma charakter porządkujący i stabilizujący.
------------------	--

11. Planowane wykonanie przepisów aktu prawnego

Planuje się, że ustawa wejdzie w życie 1 stycznia 2027 r

12. W jaki sposób i kiedy nastąpi ewaluacja efektów projektu oraz jakie mierniki zostaną zastosowane?

Efekty nowych regulacji będą mierzone na podstawie danych ze sprawozdań gmin, zgodnie z poniższą propozycją:

- monitorowanie poziomu przygotowania do ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych,
- analiza dostępności PSZOK-ów,
- efektywność systemu sprawozdawczości,
- wpływ regulacji na społeczeństwo i środowisko poprzez analizy i sprawozdania w ramach KPGO.

System monitorowania wskaźników prowadzony jest na bieżąco przez Ministerstwo, m.in. w ramach weryfikacji danych w przekazywanych sprawozdaniach komunalnych z realizacji zadań z zakresu gospodarowania odpadami komunalnymi (corocznie) oraz w ramach sporządzania sprawozdań z realizacji KPGO. Przykładowo w sprawozdaniach dot. odpadów komunalnych, które są zbierane corocznie przez MKiŚ, raportowane są m.in. dane dotyczące liczby funkcjonujących w poszczególnych gminach PSZOK-ów oraz o osiągniętych przez gminy poziomach recyklingu.

13. Załączniki (istotne dokumenty źródłowe, badania, analizy itp.)